

14 września 2021 r.

Sonda „Serce Pacjenta”:

Potrzebna większa dostępność wizyt u kardiologów i refundacja nowoczesnych terapii

Pandemia COVID-19 przyniosła znaczące ograniczenia dostępności opieki kardiologicznej, ale wyzwania w zakresie diagnostyki i terapii chorób serca i naczyń pozostają niezmiennie od lat. W sondzie „Serce Pacjenta” eksperci Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego zapytali pacjentów o ich ocenę stanu opieki kardiologicznej w Polsce i oczekiwane zmiany w tym zakresie. Wyniki ankiety potwierdzają: zdaniem pacjentów w polskiej kardiologii pilnie potrzeba większej dostępności wizyt u specjalistów i refundacji nowoczesnych terapii.

Okiem pacjenta

Internetowe badanie sondażowe „Serce Pacjenta” zostało przeprowadzone w ramach III Forum Serce Pacjenta, dorocznego wydarzenia edukacyjno-integracyjnego organizowanego pod patronatem Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego (PTK). W ramach III edycji Forum eksperci PTK postanowili sprawdzić, jak pacjenci kardiologiczni oceniają stan diagnostyki i terapii w obszarze schorzeń serca i naczyń w Polsce.

– Ze statystyk obejmujących liczby wykonywanych procedur kardiologicznych wiemy, że na przestrzeni ostatnich kilku lat w pewnych obszarach liczba świadczeń pozostawała mniej więcej na stałym poziomie, w innych była mniejsza lub większa. W czasie pandemii COVID-19 dodatkową tendencją było ograniczenie realizowanych świadczeń, związane z obowiązującymi restrykcjami sanitarno-administracyjnymi. Jako lekarze wyciągamy na podstawie tych danych odpowiednie wnioski. Jednocześnie jednak mamy świadomość, że statystyki nie prezentują pełnego obrazu stanu opieki kardiologicznej w Polsce. Postanowiliśmy sprawdzić, jak oceniają go sami pacjenci. Czy ich zdaniem dostęp do świadczeń w zakresie kardiologii jest optymalny, a jeśli nie, co należałoby zmienić? Jak chorzy oceniają swój poziom wiedzy o chorobach serca i naczyń, gdzie szukają o nich informacji? Postanowiliśmy sprawdzić u źródła i zapytać naszych pacjentów – mówi prof. Ewa Straburzyńska-Migaj, przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego III Forum Serce Pacjenta.

Sonda dla serca

Badanie ankietowe „Serce Pacjenta” zawierało 11 pytań, w tym dziewięć zamkniętych i dwa otwarte. Poszczególne zagadnienia zostały zebrane w dwa główne bloki: stan opieki kardiologicznej w Polsce i wiedza o schorzeniach sercowo-naczyniowych oraz możliwościach ich skutecznej diagnostyki i terapii. Ankieta była dostępna dla pacjentów kardiologicznych w

ramach informacji przekazywanej kanałami komunikacji Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego oraz organizacji pacjentów. W internetowym badaniu wzięło udział 240 ankietowanych, pozostających pod opieką ośrodków i poradni kardiologicznych w różnych regionach Polski.

– Próba w naszej sondzie była ograniczona, ale jednocześnie ściśle określona. Bardzo zależało nam na tym, by opinię o stanie opieki kardiologicznej pozyskać od pacjentów, którzy korzystają z niej „tu i teraz” i mają tym samym aktualne doświadczenia związane z obszarem prowadzonego badania. Wyniki ankiety okazały się bardzo interesujące. Część wniosków potwierdziła znane nam z relacji pacjentów diagnozy z ostatnich lat, część zaskoczyła nas swoją spójnością. Opinia pacjentów na temat tego, co w zakresie opieki kardiologicznej wymaga najpilniejszej zmiany okazała się jednomyślna – mówi dr n. med. Marta Kałużna-Oleksy z Komitetu Organizacyjnego Forum Serce Pacjenta.

Leczenie mimo trudności

Na pytanie o ocenę dostępności opieki kardiologicznej w Polsce, w tym: dostęp do badań i konsultacji specjalistycznych oraz termin wizyt u lekarzy kardiologów, najwięcej, bo 31,3 proc. ankietowanych odpowiedziało, że dostępność ta jest „niewystarczająca” a 25,4 proc. oceniła ją jako „średnią”. 12,1 proc. badanych uznało dostępność za „złą”. Bardzo zadowolonych było 10,8 proc. pacjentów (dostępność „bardzo dobra”) a usatysfakcjonowanych była ponad jedna piąta ankietowanych (dostępność „dobra”).

Ankietowali byli pytani, jak ich zdaniem zmienia się dostępność opieki kardiologicznej na przestrzeni lat. Czy ogólna tendencja wskazuje na poprawę, zmiany nie są wyraźnie zauważalne czy też odczuwalne jest pogorszenie? Najwięcej ankietowanych wskazało na niezmienną poziomą opieki kardiologicznej w Polsce (37,1 proc.). Pogorszenie zaobserwowało 24,2 proc. badanych. Poprawę zauważyło tylko 21,3 proc. ankietowanych a aż 17,5 proc. nie miało wyrobionej opinii w tej sprawie.

– W związku z ograniczeniami w dostępności opieki kardiologicznej w czasie pandemii COVID-19 spodziewaliśmy się stosunkowo surowej oceny pacjentów w tym obszarze. Jednocześnie mamy świadomość, że ocena ankietowanych dotyczyła szerokiej perspektywy czasowej, nie tylko ostatnich kilkunastu miesięcy. Zaskoczył nas inny wynik – na pytanie, czy w ciągu ostatniego roku pacjentom zdarzyło się z jakiegokolwiek powodu zrezygnować z badań, wizyt kontrolnych lub konsultacji specjalistycznej, „nie” odpowiedziało aż 70 proc. ankietowanych. To świadczy o odpowiedzialnej i zdyscyplinowanej podstawie chorych w odniesieniu do prowadzonej diagnostyki i terapii kardiologicznej. Analogicznie, z naszego badania wynika, że aż 44,6 proc. pacjentów co najmniej 1-3 razy skorzystało w ostatnim czasie z teleporady a aż 34,2 proc. badanych pacjentów skorzystało z tej formy konsultacji więcej niż trzy razy. Oznacza to, że pacjenci przyjęli i sprawnie przestawili się na inną formę opieki kardiologicznej niż stacjonarna, do której byli przyzwyczajeni, a która w danym okresie nie była dostępna – uważa prof. Ewa Straburzyńska-Migaj.

Edukator zdrowotny

Ważnym obszarem badania sondażowego „Serce Pacjenta” była wiedza o chorobach serca i naczyń. Ankietowani najczęściej oceniali swój poziom wiedzy w tym zakresie jako „średni” i „dobry”. Jako „bardzo dobry” oceniło go 11,3 proc. badanych. Podobnie przedstawiały się oceny dostępu do rzetelnych źródeł wiedzy o chorobach serca i naczyń. Eksperti Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego zwracają uwagę na interesujące wskazania pacjentów dotyczące fachowych osobowych źródeł wiedzy kardiologicznej.

– Aż 59,2 proc. ankietowanych stwierdziło, że źródłem wiedzy o tym, jak pielęgnować swoje zdrowie przy uwzględnieniu istniejących schorzeń przewlekłych, jest dla nich lekarz kardiolog. 26,7 proc. badanych wskazało w tej roli lekarza rodzinnego, a 6,7 proc. pielęgniarki i pielęgniarzy. Co ciekawe na „żadne z powyższych” wskazało aż 23,8 proc. pacjentów. Dodatkowo, w odpowiedzi na pytanie otwarte o źródła wiedzy o chorobach serca, z których pacjenci korzystają na co dzień, wskazywano najczęściej lekarza kardiologa i internet. Potwierdza to nasze wnioski z ostatnich lat: warto byłoby rozwijać koncepcję zawodu i roli edukatora zdrowotnego, który miałby dla pacjentów więcej czasu niż lekarz specjalista. Po drugie, skoro popularnym źródłem wiedzy jest internet, warto dołożyć wszelkich wysiłków nakierowanych na promocję serwisów rzetelnych i zweryfikowanych merytorycznie. Polskie Towarzystwo Kardiologiczne od lat rozwija strony poświęcone: zawałowi serca, arytmiom, zatorowości płucnej, niewydolności serca czy wysokiemu cholesterolowi. Można się z nimi zapoznać na platformie <https://ptkardio.pl/edukacja> – mówi prof. Ewa Straburzyńska-Migaj.

Precyzyjna diagnoza

Zdaniem przedstawicieli Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego ważną informacją z przeprowadzonego badania sondażowego jest stan odpowiedzi na pytania o stosowane przez pacjentów leki.

– Aż 65,8 proc. ankietowanych pacjentów przyznało, że każdego miesiąca przyjmuje dwa lub więcej pełnopłatne leki. Dodatkowo, co najmniej jedną nierefundowaną terapię stosuje 25,4 proc. ankietowanych. Oznacza to bardzo wysoki odsetek pacjentów, którzy poszukują możliwości leczenia zgodnego z aktualną wiedzą medyczną, które nie podlega obecnie refundacji. To ważny i alarmujący wniosek – mówi dr n. med. Marta Kałużna-Oleksy i dodaje: – Informacje odnośnie do stosowanych przez pacjentów nierefundowanych terapii są tym bardziej niepokojące, że wiemy z codziennej praktyki klinicznej i relacji naszych chorych, iż pełnopłatne leki stanowią istotne obciążenie dla budżetów domowych. W naszej sondzie ponad połowa pacjentów potwierdziła, że miesięczny koszt leczenia z uwzględnieniem terapii chorób serca i naczyń oraz ewentualnych schorzeń towarzyszących wynosi w ich przypadku 100-300 złotych, a 24,2 proc. badanych wskazało, że jest to budżet przekraczający 500 złotych. To wysokie kwoty i wiemy, że nie każdy pacjent jest w stanie sobie na tak kosztowne leczenie pozwolić.

Pilnie do zmiany

Zdaniem ekspertów Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego respondenci biorący udział w sondzie „Serce Pacjenta” byli ze sobą zaskakująco zgodni w obszarze postulowanych zmian w polskiej opiece kardiologicznej.

– Badani z chirurgiczną wręcz precyzją wskazali na dwa obszary wymagające pilnych zmian. Zdaniem pacjentów w polskiej kardiologii potrzeba większej dostępności wizyt u specjalistów oraz refundacji nowoczesnych terapii. Jako klinicyści w pełni rozumiemy i wspieramy te postulaty. Kształcenie i zatrzymywanie kadr medycznych jest bardzo istotnym i długofalowym procesem. Wyniki sondy „Serce Pacjenta” potwierdziły, że pacjenci szukają możliwości nowoczesnego leczenia serca i naczyń. My jako lekarze znamy i chcielibyśmy stosować w terapii swoich pacjentów te innowacyjne (choć niekoniecznie już nowe) rozwiązania. Z uwagi na brak refundacji nie zawsze jest to możliwe. Choroby serca i naczyń to od lat wiodąca przyczyna zgonów i pierwsza przyczyna nadumieralności Polaków. Czas sięgnąć po rozwiązania, które pomogą nam z nimi skuteczniej walczyć – zauważa prof. Ewa Straburzyńska-Migaj.

Więcej informacji:

Marta Sułkowska

Salus Public Relations

tel. +48 516 164 858

e-mail: ms@saluspr.pl